

Plukbloemen

Plukwei

Voor kinderen is een plukwei met wilde bloemen fantastisch. Vooral als de oogst zorgvuldig behandeld wordt.

Voor een plukwei is een dunne begroeiing van gras de basis. Daartussen kunnen allerlei geschikte bloemen worden uitgezaaid of ingeplant. Paadjes kunnen gemaakt worden door ze regelmatig te maaien. Het onderhoud bestaat uit twee keer per jaar maaien, een keer na half juni en nog eens in september. Om de grond schraal te houden moet het maaisel afgevoerd worden. Om de bloemen de kans te geven zich uit te zaaien is het goed om het maaisel een paar dagen te laten liggen voordat het afgevoerd wordt. Te lang laten liggen is niet goed, er treedt snel verrotting op en uitspoeling van voedingsstoffen naar de bodem. In een plukwei zullen zich elk jaar veranderingen voordoen. Sommige soorten verdwijnen, andere breiden zich uit en soms verschijnen er spontaan nieuwe soorten. Soms verdwijnt een soort omdat de omstandigheden niet goed zijn. Vaak verdwijnen soorten doordat de concurrentie van de omgeving te groot is. Dan kunnen bijvoorbeeld grassen of andere planten in de buurt weggehaald worden. Breidt een soort zich te sterk uit dan is het zaak om te voorkomen dat deze zich uitzaait. Verwijder dan de uitgebloeide bloemen voor ze zich uitzaaien. Is het tegenovergestelde het geval dan kan de plant met uitzaaien een beetje geholpen worden. Eventueel kan er in potjes gezaaid worden en worden de jonge planten later uitgeplant. Ze zijn de concurrentie dan een slag voor.

Soorten

In een plukwei mogen gerust paardenbloemen groeien. Ze kleuren de wei geel in april en voor kinderen is het wegblazen van de pluisjes een feest. Ook scherpe boterbloem met z'n vele gele bloemen in mei vormt een feest. Wilde margriet vraagt een voedselrijke bodem en is een zeer geschikte bloem voor op de vaas. Aardaker is een vlinderbloemige en maakt ondergrondse knolletjes. Aardaker windt zich met ranken omhoog langs grashalmen en bloeit met felroze bloemen. In het wild is het een beschermde plant. Beemdkroon wordt ongeveer 60 cm hoog en bloeit met lila bloemhoofdjes, in doorsnee zo'n 20-30 mm. Gele morgenster lijkt net een grote paardenbloem. Niet zo gek want ze zijn familie van elkaar. Alle composieten hebben het nadeel dat ze snel dichtgaan als de zon niet schijnt, en ook als ze geplukt worden. Gele morgenster gaat zelfs al in de loop van de ochtend, tegen elf uur, dicht. Cichorei komt veel voor op dijken in het rivierengebied en groeit vooral daar waar klei in de bodem zit. De bloemen zijn blauw.

Lange ereprijs wordt ruim 80 cm hoog en bloeit met trossen helderblauwe bloemen. Klokjes zijn ook heel geschikt voor een plukwei, hoewel het grasklokje vrij klein en fragiel is zijn er diverse stevigere soorten zoals het akkerklokje, kluwenklokje en het rapunzelklokje.

Ook fluitenkruid met z'n witte schermbloemen in mei kan een plek vinden. Fluitenkruid zorgt voor een groots en uitbundig boeket, dat binnen helaas maar kort feestelijk blijft.

Klavertjes vier zoeken is een geliefde bezigheid voor kinderen. Rode en witte klaver mogen dan ook niet ontbreken. Een bijzonder fraaie klaversoort is incarnaatklaver, met grote felrode bloemtrossen.

Graanakker

De ouderen onder ons kennen het beeld nog van een graanakker die gekleurd wordt door klaprozen, kamille en korenbloemen. De reden dat zulke akkers verdwenen zijn is het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen en het beter schonen van het zaaigraan.

In de tuin is het heel gemakkelijk om akkeronkruiden te kweken. Het belangrijkste dat ze nodig hebben is een stukje grond dat jaarlijks gespit wordt. Akkeronkruiden groeien dankzij het gebrek aan concurrentie doordat er geen meerjarige planten groeien. Ook hebben ze het licht van een losse bodem nodig om te ontkiemen. De meest geschikte soorten zijn korenbloem, klaproos, echte kamille, bolderik en gele ganzenbloem. Allemaal worden ze in het voorjaar gezaaid op de pas bewerkte grond. Eventueel kunnen ze tegelijk gezaaid worden met granen zoals tarwe, haver, rogge en gerst. Dat geeft naast een mooi effect de planten ook steun. Zaai ongeveer de helft minder dan op de verpakking van het graan wordt aangeraden, dan is er meer ruimte voor de akkeronkruiden.

Korenbloemen, echte kamille en gele ganzenbloem kunnen prima geplukt worden. Klapproos verwelkt snel. Wel zijn de mooie zaaddoosjes prima te drogen. Rijpe zaden kunnen gewonnen worden voor volgend jaar. Om de akker in stand te houden is jaarlijks omspitten nodig. Granen moeten jaarlijks bijgezaaid worden en de akkeronkruiden eventueel, maar vaak zaaien ze zich voldoende uit. Overigens verdwijnen ze vanzelf in enkele jaren als de grond niet meer gespit wordt. De akker hoeft niet bemest te worden, bemesting doet de akkeronkruiden juist verdwijnen.

Droogbloemen

De ene bloem blijft gedroogd veel mooier dan de ander. Dat hangt af van de structuur van de plantencellen. Planten die speciaal vanwege deze eigenschap gekweekt worden noemen we droogbloemen. Vrijwel allemaal zijn ze eenjarig en worden ze op hetzelfde moment en op de zelfde manier gezaaid en verzorgd als gewone snijbloemen. Pas bij het oogsten komen de verschillen naar voren.

Oogst

Hoewel droogbloemen het prima op de vaas doen is het drogen toch de belangrijkste reden om ze te kweken. Als het drogen goed lukt dan kan men er lang plezier van hebben. Het oogsten kan het beste als het gewas goed droog is, dus niet 's ochtends vroeg, maar wat later op de dag. Hoe droger de planten bij het oogsten, des te minder kans op schimmel.

Oogst net open bloemen, maak niet te grote bossen, haal eventueel overtollig blad weg en bundel ze met een elastiekje. Hang het bosje vervolgens op z'n kop te drogen. Dat gaat het makkelijkste aan een waslijn in een droge, goed geventileerde ruimte. Als ophanghaakje kan een uitgebogen paperclip dienen. De bloemen zijn droog als ze hard aanvoelen en bloemen en blad 'knisperen'. Soms zijn de stengels te slap en gaan de bloemen hangen. Dat is te verhelpen door binddraad in de bloem te steken en enkele malen om de stengel te winden.

Soorten droogbloemen

Stroblom is een klassieke, ouderwetse droogbloem. De hoogte is zo'n 80 cm en de bloemen zijn donkerrood, oranje of geel gekleurd. De naam stroblom komt door de droge, knisperende bloemblaadjes. Lonas is een laagblijvende, wat minder bekende droogbloem met gele bloemhoofdjes. Staat ook prima op de vaas. Juffertje-in-'t-groen bloeit met blauwe of witte bloemen en heeft fijn vertakt blad. Ditmaal wordt niet de bloem gedroogd maar de decoratieve, opgeblazen zaaddozen. Met het oogsten wordt de hele plant uit de grond getrokken en met wortels en al gedroogd. Statice heeft dikke, vertakte stengels met paarse, blauwe of roze bloemen. Per bloem een klein propje, maar wel veel bij elkaar. Naast bloemen worden er ook wel grassen gedroogd. Granen natuurlijk, waar decoratieve figuren van gevlochten kunnen worden, maar ook siergrassen. Een daarvan is hazenpootje, met een zacht en dik grashalmpje. Ook bevertjes of trilgras is erg mooi. De aartjes met bloemen hangen sierlijk aan de uiteinden van de vertakte grashalm.

Snijbloemen

Eenjarige zaai-bloemen leveren tal van prima snijbloemen op. Deze gecultiveerde soorten zijn juist op sierwaarde gekweekt. Een prachtige pluktuin ontstaat door de tuin in vakken in te delen. In elk vak wordt een soort ingezaaid. Liefst op rijen, dat vergemakkelijkt het onderhoud en de bloemen zijn beter bereikbaar om te plukken. De verschillende vakken met allerlei kleuren bloemen, of juist bloemen in bij elkaar passende tinten geven een prachtig gezicht.

Eenjarige zaai-bloemen worden meestal begin mei gezaaid, tenzij het erg koud weer is. Dan is het beter om wat later te zaaien. In ieder geval moeten ze voor de langste dag gezaaid zijn. Overigens geeft laat zaaien ook een latere bloei en soms ook een slechte groei doordat de planten te vroeg in droge, zomerse omstandigheden terecht komen. Om dat te voorkomen is voorzaaien en later uitplanten een goede oplossing.

Het verwijderen van uitgebloeide bloemen zorgt ervoor dat de plant rijker blijft bloeien.

Soorten

Een willekeurige greep van goede snijbloemen (raadpleeg voor meer soorten de catalogi van zaadkwekers). Een wat ouderwetse bloem is de goudsbloem, vroeger veel gekweekt in boerentuinen. Ook de duizendschoon werd vroeger vaker gekweekt dan nu. Onterecht, want het is een uitstekende snijbloem. Er zijn enkele eenjarige soorten maar meestal wordt ze tweejarig gekweekt. In juni zaaien, jonge planten

overhouden en bloei het jaar daarop in juni. Groeit goed op kalkhoudende grond. Een wat minder bekende soort is Clarkia. Deze kan 60 cm hoog worden en is een uitstekende snijbloem. De jonge planten een keer toppen geeft meer vertakkingen. Cosmea, vooral de variëteit 'Sensation' geeft grote bloemen in de kleuren wit, roze en purper. Een beetje ruimte is wel gewenst, het kan een bossige plant worden van ruim een meter hoog. Een kleinere variant is 'Sunset'. Die blijft veel lager en bloeit met kleine oranje bloemen. Voor zonnebloemen is een fikse vaas nodig. Een variëteit met kleinere bloemen, heel geschikt als snijbloem is 'Domino'. Een soort die niet mag ontbreken is de pronkerwt of lathyrus. Lathyrus is verkrijgbaar in tal van variëteiten en kleuren. Allerlei verenigingen leggen zich zelfs helemaal toe op de teelt. Lathyrus heeft steun nodig tijdens de groei, gaas is prima. Hoe vaker de bloemen geplukt worden, hoe langer de plant doorbloeit. Ook Oost-Indische kers (*Tropaeolum majus*) kan goed langs gaas geleid worden, al kan ze ook over de grond kruipen. Leeuwenbek (*Anthirrinum majus*) is een goede snijbloem maar ook geweldig om kinderen mee te vermaken. Als je de bloem, 'leeuw' in z'n wangen knijpt brult hij. Probeer maar eens!

Knippen of plukken

Hoewel men het heeft over 'bloemen plukken' is het beter om te knippen met een schaar. Plukken wordt namelijk snel rukken en de plant wordt zelfs makkelijk losgerukt. Bij een speciaal 'presenteerschaar' vallen de bloemen niet, maar worden ze door het schaar vastgeklemd. Handig! Terwijl droogbloemen gerust midden op de dag geoogst kunnen worden, worden snijbloemen liefst vroeg in de ochtend, als de dauw nog niet is verdwenen geplukt. Zet ze daarna direct in het water, al is het maar tijdelijk in een emmer in de schaduw.

Tekst: Machteld Klees